

STABIL SVENSK EXPORTMARKNADSANDEL

GLOBAL EXPORT

December 2020

FÖRORD

Globaliseringens era är förbi och de protektionistiska vindarna blåser emellanåt hårt världen över – inte minst i ljuset av stormaktskonflikten mellan USA och Kina och den pågående coronakrisen. Vi går sedan en tid tillbaka mot en ökad regionalisering av världshandeln med tre stora produktionsregioner; Nordamerika, Europa och Asien.

Industriföretagens tillverkning sker i ökad utsträckning i närheten av den marknad som varorna är ämnade för. Trenden mot mer av marknadsnära tillverkning är särskilt markant i Asien där numera ungefär hälften av handeln med industrivaror idag sker inom regionen. I Nordamerika och Europa är andelen ännu högre.

Det faktum att globalt verksamma industriföretag går mot mer marknadsnära tillverkning påverkar hur den svenska varuexporten kommer att utvecklas framöver. De senaste åren har Sveriges andel på den globala varuexportmarknaden stabiliserats runt 1,1 procent. Sverige tappar alltså inte längre marknadsandelar men att vi ska ta marknadsandelar kanske är att hoppas på för mycket.

Lena Sellgren
Chefekonom
Business Sweden

LENA SELLGREN
Chefekonom
Business Sweden

STABIL SVENSK EXPORTMARKNADSANDEL

Uppdaterad statistik från FN:s databas UN Comtrade visar att Sveriges andel av den globala marknaden för varuexport har legat stabilt sedan 2015. Den svenska exporten utgör sedan dess omkring 1,1 procent av världens samlade export. De senaste fyra årens stabila utveckling av exportmarknadsandelen föregicks av en ganska lång period av fallande exportmarknadsandelar. Under de gångna 20 åren har samtidigt tillväxtekonomierna i framför allt Asien fått en allt starkare ställning på den globala varuexportmarknaden. En stor del av expansionen från dessa länder skedde före 2010, det vill säga under en period då också den totala världshandeln expanderade kraftigt.

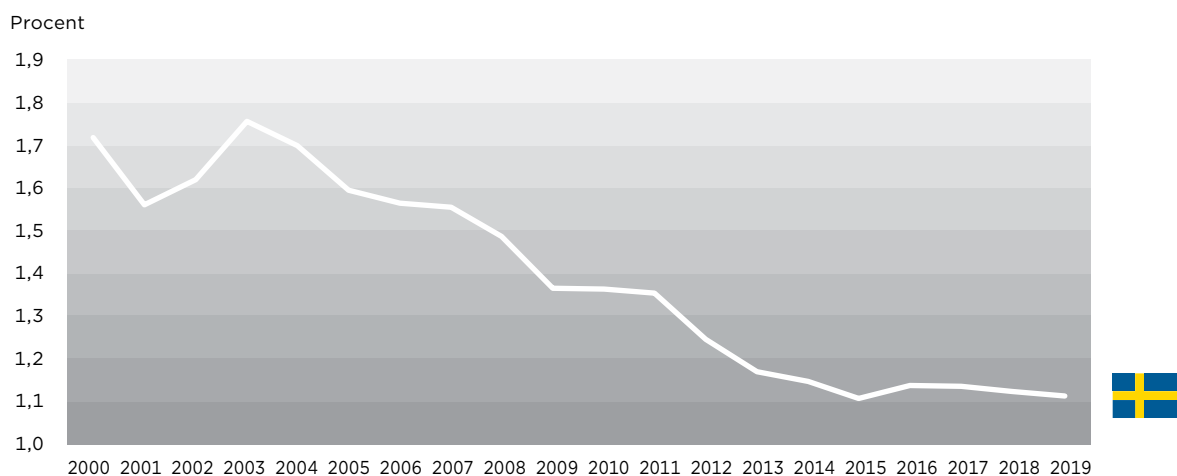
Även om Sveriges andel av den globala exportmarknaden legat stabilt under senare år kan man notera vissa skillnader mellan

varugrupperna. Exempelvis har Sverige mellan 2018 och 2019 vunnit marknadsandelar inom kemi (inklusive läkemedel) och stål men förlorat andelar inom petroleum.

OFÖRÄNDRAD VARUEXPORTMARKNADSANDEL FJÄRDE ÅRET I RAD

Den globala handeln har förändrats mycket under de två senaste decennierna. Tillväxtmarknader som Kina har gått från att ha varit relativt obetydliga till att vara bland de viktigaste exportländerna i världen. Efter att Kina blev medlem i Världshandelsorganisationen (WTO) 2001 har landet gått från att vara den 6:e största till att idag vara världens största varuexportör. Kina står idag för drygt 14 procent av den samlade varuexporten. På andra och tredje plats kommer USA och Tyskland med

SVERIGES EXPORTMARKNADSANDEL* 2000-2019

* Andel av världsmarknaden, se definition i avsnittet om global export

drygt 9 respektive drygt 8 procent. En sådan förändring får betydelse för alla aktörer på den globala exportmarknaden. Det leder inte bara till att konkurrensen hårdnar utan också till att den samlade världshandeln blir större. I detta förändrade landskap har svensk export inte lyckats bibehålla sin andel av världens samlade varuexport. Sveriges exportmarknadsandel har fallit från 1,7 procent 2000 till 1,1 procent 2019. Men sedan 2015 har Sveriges varuexportmarknadsandel varit i det närmaste oförändrad. Den nedåtgående trenden med fallande exportmarknadsandel för Sverige ser, med andra ord, ut att vara bruten, sedan fyra år tillbaka.

Det är viktigt att understryka att samtliga beräkningar utgår från löpande priser i amerikanska dollar (USD). Pris- och valutaeffekter är viktiga för att förstå de analyserade resultaten. I förra årets rapport (Global Export 2019) finns en faktaruta som övergripande förklarar betydelsen av pris- och valutaeffekter.

TILLVÄXTEKONOMIERNAS FRAMFART HAR BROMSAT IN

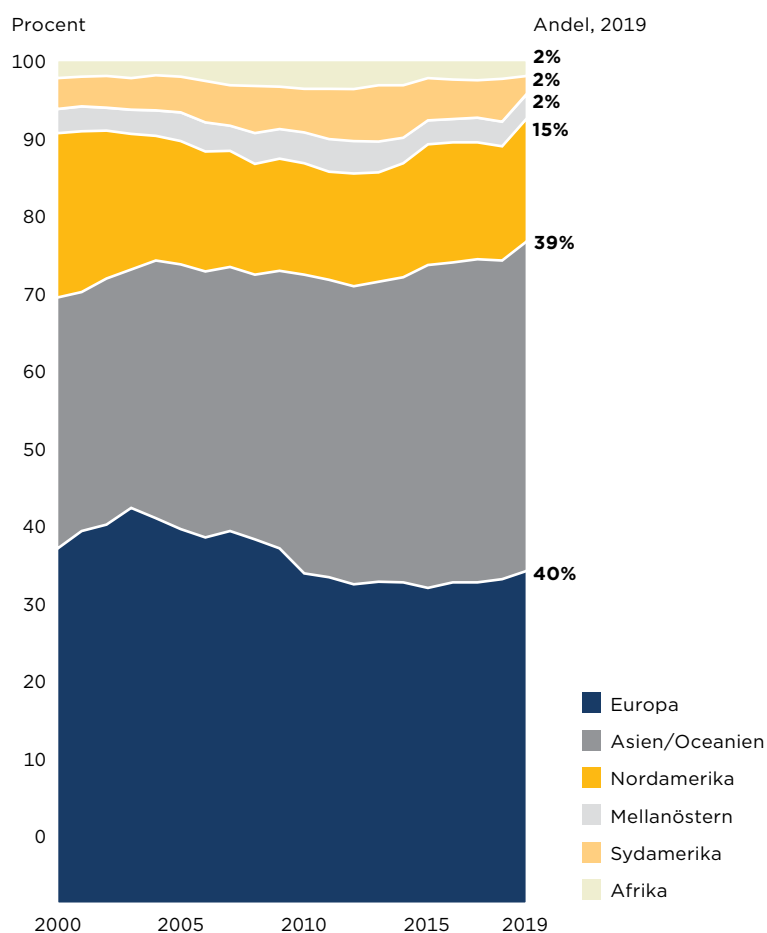
Att tillväxtmarknaderna tar en allt större plats på världsmarknaden blir tydligt när fördelningen av världens samlade varuexport per region år 2000 jämförs med 2019. Europa och Nordamerika förlorar sammantaget andelar på den globala varuexportmarknaden, medan tillväxtekonomierna tar en allt större del. Europas andel av den totala varuexporten har minskat från 42 till 40 procent, medan Asien och Oceanien har ökat sin andel på exportmarknaden påtagligt, från 30 procent 2000 till 39 procent 2019. Nordamerika har tappat en relativt stor del av världsexportandelen, från 19 procent 2000 till 15 procent 2019. Andelarna för Sydamerika, Afrika och Mellanöstern är betydligt lägre och vad beträffar Sydamerika så är andelen i princip oförändrad under perioden, medan andelen avseende Mellanöstern i stort sett har halverats, även i Afrika har andelen minskat under perioden om än i betydligt måttligare omfattning.

För Europa och Asien skedde de stora förändringarna mellan 2003 och 2010 då Europas andel krympte från 47 till 39 procent, samtidigt som Asiens växte från 28 till 36 procent. För Nordamerikas vidkommande minskade exportmarknadsandelen framför allt innan finanskrisen, mellan 2001 och 2008 då andelen minskade från 19 till 13 procent. Från och med 2014 kan man ana en svagt uppåtgående trend i Nordamerikas exportmarknadsandel. Sydamerika hade en svagt uppåtgående trend mellan 2002 och 2011 och därefter har exportmarknadsandelen stadigt minskat och är idag på i stort sett

samma nivå som för 20 år sedan (ca 3 procent). Mellanöstern uppvisade en positiv trend mellan åren 2001 och 2014, men därefter har exportmarknadsandelen minskat kraftigt, från nästan 7 procent när den var som högst ned till drygt 2 procent 2019. Även i Afrika har andelen växlat kraftigt, som mest ökade andelen mellan 2004 och 2010 då andelen växte med nästan 90 procent, dock var detta från väldigt låga tal (Afrikas exportmarknadsandel har varierat mellan knappt 2 och drygt 3 procent under perioden). Därefter har andelen fallit tillbaka igen och var 2019 nästan nere på samma nivå som bottenåret 2004.

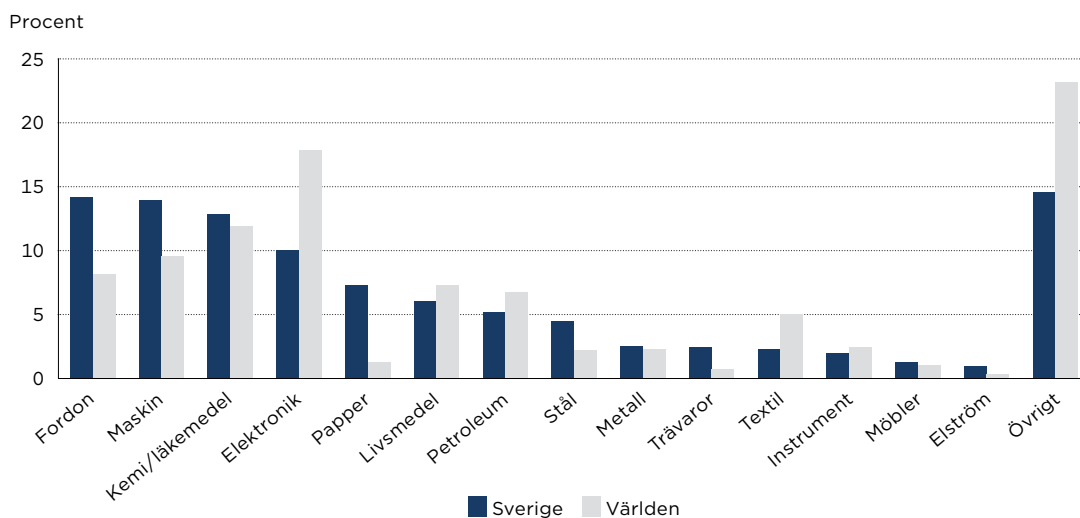
Kina, som idag är världens största varuexportör, bidrar starkt till Asien och Oceaniens ökade betydelse i världshandeln. För att nyansera bilden av Kina som en dominerande spelare kan det vara värt att påminna om att utländska företag svarar för ca 40 procent av Kinas

FÖRDELNING AV VÄRLDSEXPORTEN* PER REGION, 2000–2019

* Världens totala export (dvs. inte världsmarknaden enligt definitionen på sid 6)

VARUEXPORTEM FÖRDELAD PER BRANSCH, SOM ANDEL AV TOTAL EXPORT, 2019

export. Utvecklingen de gångna 20 åren beror, med andra ord, till en betydande del på att framför allt nordamerikanska och europeiska företag har flyttat sin produktion till Kina där det under perioden varit mer kostnadsmässigt gynnsamt att producera varorna – som till stor del konsumeras i hemmaregionen. Den ändrade spelplanen för globalt verksamma industriföretag med allt mer marknadsnära tillverkning i de tre stora produktionsregionerna Nordamerika, Europa och Asien påverkar hur den svenska exporten kommer att utvecklas framöver.

allt inom varugrupperna *kemi med läkemedel* och *stål*, medan man förlorat marknadsandelar inom framför allt *petroleum*. Om man istället tittar på utvecklingen under hela den period då Sveriges marknadsandel totalt sett legat stabilt (2015-2019) har Sverige vunnit marknadsandelar framför allt inom varugrupperna *fordon*, *stål* och *elström*. De varugrupper man framför allt har haft en mindre gynnsam utveckling än världsmarknaden, det vill säga förlorat marknadsandelar inom, är *maskiner*, *elektronik*, *metallindustri*, *trävaror* och *instrument*.

KEMI OCH STÅL HAR STÄRKT SINA POSITIONER 2019

Verkstadsindustrin, och särskilt maskin- och fordonsindustrin, dominerar svensk varuexport med drygt 40 procent av den totala varuexporten. Även kemi, elektronik, massa och papper samt livsmedel utgör viktiga varugrupper. Jämfört med världsmarknadsexporten står svensk varuexport för en långt större andel fordon och maskiner, liksom papper, stål och trävaror. Den globala exporten har större tyngd främst inom elektronik, vilket bland annat sedan länge är den största varugruppen i Kinas varuexport och i någon av de kategorier som döljer sig bakom stapeln *Övrigt* i grafen ovan (bland annat kläder och skor och mineraliska bränslen).

Som tidigare nämnts innebar 2019 en fortsättning på de senaste årens stabila utveckling av den svenska varuexportmarknadsandelen. Det finns dock vissa skillnader om man tittar på varugruppsnivå. Mellan 2018 och 2019 har Sverige haft en gynnsammare utveckling än världsmarknaden, det vill säga vunnit marknadsandelar, framför

EXPORTUTVECKLINGEN PER VARUGRUPP I RELATION TILL VÄRLDSMARKNADEN, LÖPANDE PRISER, USD

Varugrupp	2015-2019	2018-2019
Fordonsindustri	Starkare utveckling än världsmarknaden (> 5 procentenheter starkare)	I takt med världsmarknaden
Maskinindustri	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Kemi med läkemedel	I takt med världsmarknaden	Starkare utveckling än världsmarknaden (> 5 procentenheter starkare)
Elektronik med telekom	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Papper	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Livsmedel	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Petroleum och produkter	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Stål	Starkare utveckling än världsmarknaden (> 5 procentenheter starkare)	Starkare utveckling än världsmarknaden (> 5 procentenheter starkare)
Metallindustri	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Trävaror/bearbetning	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Instrument	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Möbler	I takt med världsmarknaden	I takt med världsmarknaden
Elström	Starkare utveckling än världsmarknaden (> 5 procentenheter starkare)	I takt med världsmarknaden

- Starkare utveckling än världsmarknaden (> 5 procentenheter starkare)
- I takt med världsmarknaden
- Svagare utveckling än världsmarknaden (< 5 procentenheter svagare)

OM GLOBAL EXPORT

Business Sweden publicerar rapporten *Global Export* en gång per år.

FN:s databas UN Comtrade har använts för att ta fram varuexportssiffror för Sveriges totalt 32 viktigaste exportmarknader för åren 2000 till 2019. UN Comtrade innehåller de flesta länders utrikeshandel nedbrutet på varugrupper enligt den så kallade SITC-nomenklaturen (revision 3).

Alla uppgifter är i löpande priser (värde), uttryckt i USD. Att göra analysen av handelsströmmarna i värde utgör emellertid en begränsning och ger inte något tydligt svar på exportutvecklingens inverkan på svensk ekonomi i termer av BNP och sysselsättning. Fastprisberäkningar saknas för många länder och för att kunna gå ned på varunivå tvingas man att hålla sig till värdeuppgifter.

I analysen sätts den svenska exporten i relation till "världsmarknaden", vilken i den här analysen omfattar ett urval av för Sverige viktiga handelspartners. Urvalet omfattar 32 länder utöver Sverige, vilka är Australien, Österrike, Belgien, Brasilien, Kanada, Kina, Tjeckien, Danmark, Egypten, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Indien, Italien, Japan, Litauen, Mexiko, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Sydkorea, Ryssland, Saudiarabien, Singapore, Sydafrika, Spanien, Schweiz, Turkiet, Storbritannien och USA. Statistik är inte tillgänglig för alla länder. Länder som främst är råvaruexporterande är heller inte intressanta för oss att jämföra Sverige med.

Varuexporten har delats upp i 13 varusegment som täcker nästan 85 procent av den svenska varuexporten. Varusegmenten är följande, med SITC-koder (Standard International Trade Classification, revision 3) inom parentes:

- *Livsmedel* (0, 1)
- *Trävaror/bearbetning* (24, 63)
- *Kemi med läkemedel* (5)
- *Papper* (25, 64)
- *Petroleum och produkter* (33)
- *Elström* (35)
- *Stål* (67)
- *Metallindustri* (69)
- *Maskinindustri* (71, 72, 73, 74)
- *Elektronik med telekom* (75, 76, 77)
- *Fordonsindustri* (78)
- *Möbler* (82)
- *Instrument* (87)

De viktigaste varugrupperna som hamnar utanför de 13 ovan nämnda är vissa mineraliska bränslen (SITC 32 och 34), kläder och skor (SITC 84, 85), diverse konsumentprodukter (SITC 89) till exempel sportartiklar, leksaker med mera samt icke-järnmetaller (SITC 68).

*We help Swedish companies grow global sales and
international companies invest and expand in Sweden.*

BUSINESS-SWEDEN.COM

BUSINESS SWEDEN Box 240, SE-101 24 Stockholm, Sweden
World Trade Center, Klarabergsviadukten 70
T +46 8 588 660 00 info@business-sweden.com
www.business-sweden.com